

Psychologia rozwoju człowieka

Developmental psychology

Program studiów dla przedmiotu obowiązujący od cyklu kształcenia	2024/2025
Kierunek studiów	Psychologia
Rok i semestr studiów	Rok II/ Semestr III
Poziom kształcenia	Studia I stopnia
Profil kształcenia na kierunku	Ogólnoakademicki
Moduł kształcenia dla przedmiotu	Kierunkowy
Nazwa specjalizacji (jeśli przedmiot specjalizacyjny)	-
Status przedmiotu	Obligatoryjny

Forma zajęć	Liczba godzin		ECTS	Forma zaliczenia	Waga
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne			
Wykład	30	24	4	Egzamin	100%
Razem za zajęcia dydaktyczne	30	24			
Praca własna studenta	50	56			
Ogółem	100	100			

Cele kształcenia dla przedmiotu

1.	Zapoznanie studentów z aktualną wiedzą dotyczącą rozwoju człowieka w ciągu życia, od okresu prenatalnego do późnej dorosłości.
2.	Przedstawienie kluczowych pojęć i teorii rozwoju psychicznego, emocjonalnego i społecznego w najważniejszych fazach ludzkiego rozwoju.
3.	Wprowadzenie studentów w rozumienie ontogenetycznych zmian rozwojowych z perspektywy psychologicznej, neuropsychologicznej, społecznej i międzykulturowej.

Efekty uczenia się

WIEDZA			
L.p.	Efekty przedmiotowe (Student zna i rozumie)	Odniesienie do efektów kierunkowych	Metody weryfikacji efektów uczenia się
W1	Student zna założenia koncepcji rozwoju człowieka w cyklu życia, podstawowe strategie badawcze natury i mechanizmów rozwoju człowieka na różnych etapach cyklu życia, oraz aktualne kierunki badawcze w psychologii rozwojowej, ze szczególnym uwzględnieniem współczesnych wyzwań cywilizacyjnych.	Ps_WG03_Lic	Egzamin pisemny – pytania zamknięte i otwarte.
W2	Student rozumie potrzebę holistycznego podejścia do rozwoju człowieka w różnych etapach jego życia, zna trajektorie i procesy rozwoju w okresie prenatalnym, wczesnodziecięcym, adolescencji i wczesnej dorosłości.	Ps_WG06_Lic	Egzamin pisemny – pytania zamknięte i otwarte.
W3	Student zna specyfikę okresu dzieciństwa, dorastania, dorosłości i późnego wieku w kontekście interakcji czynników indywidualnych, społecznych i kulturowych.	Ps_WG06_Lic	Egzamin pisemny – pytania zamknięte i otwarte.

UMIEJĘTNOŚCI			
L.p.	Efekty przedmiotowe (Student potrafi)	Odniesienie do efektów kierunkowych	Metody weryfikacji efektów uczenia się
U1	Student potrafi wskazywać na objawy zaburzeń psychologicznych procesów rozwojowych oraz prognozować ich przebieg na podstawie modeli teoretycznych w psychologii rozwojowej.	Ps_UW02_Lic	Egzamin pisemny – pytania zamknięte i otwarte (z zakresu interpretacji).
U2	Student potrafi zidentyfikować czynniki wspomagające i zagrażające rozwojowi człowieka w różnych etapach jego życia uwzględniając zróżnicowane źródła informacji i danych – genetyczne badania populacyjne, badania podłużne i przekrojowe oraz metody obserwacyjne i diagnostyczne.	Ps_UW03_Lic	Egzamin pisemny – pytania otwarte (z zakresu interpretacji).
U3	Student potrafi opisać rolę dorobku psychologii rozwojowej w wyjaśnianiu ludzkiego zachowania oraz w rozwiązywaniu współczesnych problemów społecznych, w szczególności dotyczących zdrowia psychicznego i edukacji.	Ps_UK01_Lic	Egzamin pisemny – pytania otwarte (z zakresu interpretacji).

KOMPETENCJE SPOŁECZNE

L.p.	Efekty przedmiotowe (Student jest gotów do)	Odniesienie do efektów kierunkowych	Metody weryfikacji efektów uczenia się
K1	Student jest gotów do uwzględniania czynników rozwojowych, w szczególności w kontekście międzypokoleniowym i międzykulturowym, w wielostronnym rozumieniu zjawisk psychologicznych i społecznych.	Ps_KK02_Lic	Aktywność w trakcie zajęć (dyskusja, debata, pytania i odpowiedzi).
K2	Student jest gotów do wykorzystywania dorobku psychologii rozwojowej w reagowaniu na zróżnicowane problemy naukowe i społeczne.	Ps_KK02_Lic	Aktywność w trakcie zajęć (dyskusja, debata, pytania i odpowiedzi).
K3	Student jest gotów do przyjęcia wyrozumiałej perspektywy względem osób znajdujących się w zróżnicowanych etapach rozwoju oraz uznawania ich potrzeb i możliwości.	Ps_KO05_Lic	Aktywność w trakcie zajęć (dyskusja, debata, pytania i odpowiedzi).

Treści kształcenia

L.p.	Treść kształcenia (tematyka zajęć)	Liczba godzin	
		Wykład	
		Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
1.	Zagrożenia i wyzwania współczesności w aspekcie rozwoju człowieka. Znaczenie pojęcia „rozwój.” Klasyczne i współczesne rozumienie psychologii rozwoju. Przedmiot badań psychologii rozwoju - natura zmian rozwojowych i mechanizmów ich powstawania. Metody badawcze psychologii rozwoju – metodologia badań podłużnych.	2	1
2.	Uniwersalność i normatywność a wyjątkowość i indywidualność zmian w psychice człowieka. Rozwój jako proces zmian wielowymiarowych i wielokierunkowych. Periodyzacja rozwoju psychicznego w ciągu życia ludzkiego, problem stadialności rozwoju, tempo i rytm rozwoju, wybrane periodyzacje. Modele przebiegu zmian rozwojowych, zmiany makroskopowe i mikroskopowe.	3	3
3.	Okres prenatalny oraz perinatalny: początki życia psychicznego człowieka, cykl płciowy człowieka, embrionalny i płodowy okres życia, komunikacja prenatalna, zagrożenia w rozwoju dziecka. Poród - wyzwania, zagrożenia. Choroby genetyczne.	3	2
4.	Teoria przywiązania – definicja i prezentacja. Znaczenia przywiązania dla życia emocjonalnego i społecznego, w dzieciństwie i dorosłości – przegląd reprezentatywnych badań.	3	2
5.	Teoria rozwoju poznawczego człowieka J. Piageta i L. Wygotskiego – przedmiot i elementy teorii. Etapy rozwoju poznawczego wg. Piageta. Koncepcja strefy najbliższego rozwoju. Status teorii w świetle współczesnego dorobku psychologii poznawczej i neuropsychologii.	3	2
6.	Okres wczesnego dzieciństwa: charakterystyka rozwoju fizycznego, motorycznego; rozwój poznawczy oraz kompetencji komunikacyjnych, rozwój emocjonalny, społeczny, początki rozwoju moralnego (analiza w kontekście teorii umysłu, teorii przywiązania, neuropsychologii). Zaburzenia rozwojowe w okresie wczesnego dzieciństwa – ADHD, ASD.	3	3
7.	Okres średniego dzieciństwa (wiek przedszkolny): rozwój somatyczny i ruchowy; rozwój procesów poznawczych, rozwój emocjonalny i społeczno-moralny, formy i znaczenie aktywności zabawowej, dojrzałość szkolna dziecka. Zaburzenia rozwojowe i psychiczne w okresie dzieciństwa – zaburzenia internalizacyjne i eksternalizacyjne.	2	2
8.	Okres dorastania: zadania rozwojowe, rozwój procesów poznawczych (myślenie formalno-logiczne), tendencje autonomiczne, idealizm młodzieńczy, zagadnienie rozwoju seksualnego młodzieży. Psychopatologia młodzieży – czynniki ryzyka, dane etiologiczne, strategie przeciwdziałania – przegląd reprezentatywnych badań.	3	3
9.	Okres młodości: zadania rozwojowe, zmiany w systemie poznawczym, konsolidacja tożsamości, systemu wartości, rozwój społeczno-moralny, planowanie przyszłości (praca, rodzina, cele życiowe, oczekiwania wobec potencjalnego partnera życiowego). Edukacja a aktywność zawodowa.	2	2
10.	Wczesna dorosłość: Zmiany w systemie poznawczym, Nowe zadania rozwojowe: rodzina, praca, grupy społeczne, odpowiedzialność obywatelska, rozwój tożsamości, rozwój zawodowy. Średnia dorosłość: zmiany w myśleniu, wiedza ekspercka, nabywanie mądrości życiowej, zadania rozwojowe tego okresu, znaczenie transmisji międzypokoleniowej, role rodzinne, role zawodowe.	2	2
11.	Późna dorosłość: cechy myślenia, mądrość życiowa, konfrontacja z trudnymi wydarzeniami życiowymi (choroba, „puste gniazdo”, emerytura,) nowe wyzwania i zadania rozwojowe, znaczenie relacji społecznych, aktywności prozdrowotnych. Zdrowie psychiczne w późnej dorosłości – teoria selektywności społeczno-emocjonalnej. Czynniki wspierające jakość życia i satysfakcję z życia w późnej dorosłości. Dane etiologiczne nt. zaburzeń psychicznych i samobójstw.	2	1

12.	Krytyczne refleksje nad psychologią rozwojową: kulturowe i historyczne podłoża pojęcia dzieciństwa, adolescencji, dorosłości, starości. Różnice międzykulturowe w trajektoriach rozwoju – przegląd reprezentatywnych badań.	2	1
Razem		30	24

Metody kształcenia

Forma zajęć	Metody kształcenia
Wykład	Wykład informacyjny lub problemowy z prezentacją multimedialną, analiza przypadków i przykładów, dyskusja, debata.

Warunki zaliczenia

Sposób zaliczenia	Wagi (%)
	Wykład
Egzamin pisemny	100%
Razem	1

Rozliczenie pracy własnej studenta

L.p.	Czynności w ramach pracy własnej	Szacowana liczba godzin	
		Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
1.	Lektura obowiązkowa	30	30
2.	Obowiązkowe zapoznanie się z innymi materiałami lub treściami (np. materiałami audio, video, narzędziami, pomocami, oprogramowaniem, sprzętem, aktami prawnymi, dokumentacją, warunkami miejsca pracy itp.)	5	11
3.	Przygotowanie do egzaminu	15	15
Razem		50	56

Literatura obowiązkowa

1.	Appelt, K., Brzezińska, A. I., Ziółkowska, B. (2016). <i>Psychologia rozwoju człowieka</i> . Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.
2.	Trempała, J. (2020). <i>Psychologia rozwoju człowieka: podręcznik akademicki</i> . Wydawnictwo Naukowe PWN.
3.	Bremner, A., Gauvain, M., Leman, P., Parke, R. D. (2019). <i>Developmental psychology</i> . McGraw Hill.

Literatura uzupełniająca

1.	Schwartz, S. J., Szabó, Á., Meca, A., Ward, C., Martinez Jr, C. R., Cobb, C. L., ... & Pantea, N. (2020). The convergence between cultural psychology and developmental science: Acculturation as an exemplar. <i>Frontiers in Psychology, 11</i> , 887.
2.	Wolańczyk, T., Janas-Kozik, M. (2021). <i>Psychiatria dzieci i młodzieży. 1</i> . Państwowy Zakład Wydawnictw Lekarskich.
3.	Małyńska, A. (2017). <i>Starość: jej potencjał, trudy i wyzwania</i> . Centrum Badań Społecznych UWM.

Inne materiały dydaktyczne

1.	
2.	
3.	